

Zicht op de hele keten basis voor succes met biologische snijtulpen

• TEKST : HANNEKE VAN ZUILICHEM EN JAN EELCO JANSMA, PPO BLOEMBOLLEN
 • FOTO'S : PPO BLOEMBOLLEN LISSE

Alle partijen binnen de kleine keten van biologische snijtulpen werken sinds 2002 gezamenlijk aan de kwaliteit van het eindproduct. Samen en open spreken zij over wensen en verwachtingen van het eindproduct. Deze samenwerking heeft geleid tot de opstelling van een checklist waarmee de partijen kwaliteit van het product van begin tot einde van de keten zichtbaar proberen te maken.

PPO Bloembollen en DLV begeleiden de totstandkoming en invulling van een checklist voor de keten van de biologische snijtulpen. Het ging bij alle partijen met vallen en opstaan; een leerzaam proces dat navolging verdient.

CHECKLIST ALS HULPMIDDEL

De productieketen van biologische bloembollen en bolbloemen is kleinschalig en kwetsbaar. De afzet van bolbloemen, met name van snijtulpen, heeft in de laatste jaren een grote vlucht genomen. De kwaliteit van het eindproduct is echter niet stabiel en de prijs te hoog, waardoor het lastig is een vaste plek te veroveren op de afzetmarkt. Vooral een gebrek aan voldoende vaste klanten speelt hier een rol. In mei 2002 hebben op verzoek van Florganic de diverse ketenpartijen contact gezocht met PPO Bloembollen om te zoeken naar een oplossing. Ondanks de kleinschaligheid van de keten, bleek deze onvoldoende doorzichtig te zijn. De opzet van een ketenchecklist moest hier verandering in brengen. De lijst moet meehelpen vooral vooraf meer duidelijk-

heid te krijgen op de te verwachten afzet en de problemen daar rond omheen. De ketenpartijen die de aanzet hebben gegeven tot de ketenchecklist zijn ook betrokken bij de opzet ervan. Daarmee zijn alle schakels van de keten vertegenwoordigd: acht telers, een broeier en een handelaar. Dit is erg belangrijk, omdat het concept door alle deelnemers ondersteund moet worden om uiteindelijk tot een goed werkend systeem te komen. Ook DLV is erbij betrokken; zij hebben in beide jaren tot en met de broei de gegevens voor de ketenchecklist verzameld.

SAMEN WERKEN AAN OPLOSSINGEN

Bij aanvang is met alle betrokken partijen een inventarisatie gemaakt van de wensen van de handel en in hoeverre die realiseerbaar en stuurbaar zijn binnen de keten. Deze inventarisatie heeft een lijst opgeleverd van aspecten die van invloed zijn op de kwaliteit van het eindproduct. Hieruit is de ketenchecklist opgesteld, waarin per productieschakel de belangrijkste factoren en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de productkwaliteit worden vastgelegd.

BELANGRIJKSTE DOELEN VAN DE CHECKLIST:

1. Inzicht geven in de zwakke schakels in de keten, aanknopingspunten ter verbetering van de productkwaliteit (met name het bijtijds terugkoppelen van belangrijke ontwikkelingen naar de volgende schakel)
2. Traceerbaar maken van het product.
In de afgelopen periode heeft de lijst zich hierin diverse keren bewezen. Een voorbeeld: In een bepaalde cultivar kwam tijdens het groeiseizoen al vroeg vuur in het gewas. Dit is vroegtijdig gemeld aan de broeier, opdat hij daar rekening mee kon houden tijdens de broei en bewaring van de gesneden tulpen. Veel last van vuur in het veld geeft namelijk een groter risico op pok tijdens de broei. Als een broeier dit op voorhand weet over een partij bollen, dan kan hij daar rekening mee houden met de RV in de kas, manier van water geven, plantdichtheid en manier van bewaren van de geogste bloemen.
3. Duidelijkheid vooraf over productie, kwaliteit en prijs.

In de lijst is op verschillende plaatsen in de keten een borging ingebouwd, bijvoorbeeld na de teelt vindt een analyse op residuen plaats. Ook worden bolanalyses op mineraleninhoud uitgevoerd en steekproefsgewijs wordt het vaasleven bepaald. De lijst reist met het product mee door de keten; van de teelt op het veld tot en met de periode van verhandeling. Elke schakel is verantwoordelijk voor het bijhouden van haar ketenonderdeel. Van elke partij tulpen wordt een aparte lijst bijgehouden met teeltlocatie, cultivar en het unieke BKD-nummer. Uitgangspunt is dat de ketenpartijen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het tijdig en correct bijhouden van de lijst. De bedoeling is dat per schakel een verantwoordelijke aangewezen wordt, die het betreffende onderdeel van de checklist bijhoudt. Dit gedeelte van de checklist wordt dan bij het al ingevulde gedeelte van de checklist gevoegd. Afgelopen twee seizoenen werden de lijsten bijgehouden door PPO en DLV. De bedoeling is dat dit uiteindelijk door de mensen uit de keten uitgevoerd gaat worden.

POSITIEVE ERVARINGEN

Met de betrokken partijen zijn de afgelopen twee seizoenen geëvalueerd. Ondanks het feit dat de checklist nog niet de optimale vorm en inhoud heeft verkregen, zijn de ervaringen bij de deelnemers over het algemeen positief.

Er zijn verschillende voor- en nadelen opgesomd en aanbevelingen gedaan, zoals:

- De ketenchecklist is diverse malen een goede basis gebleken voor discussies over geconstateerde waarnemingen of problemen.
- Ketenpartijen leren van elkaar, zodat ook meer wederzijds begrip komt en gericht gewerkt kan worden aan verbeteringen.
- De lijst geeft weer een extra vorm van registratie, dat een bedrijf weer extra belast. Gezocht zou kunnen worden naar koppelingen met andere registratiesystemen.
- De lijst is in zijn huidige vorm te lang en vergt daardoor nog te veel discipline voor invullen.
- Aanbevolen werd om een digitale versie van de checklist beschikbaar te maken voor de ketenpartijen, opdat de registratie en beschikbaarheid van de gegevens verder geoptimaliseerd kan worden.
- Een (onafhankelijke) regisseur en eindverantwoordelijke blijkt onont-

beerlijk voor het goed functioneren van een dergelijke lijst.

TOT SLOT

De lijst valt of staat met de eerlijkheid en openheid van de ketenpartijen. Achterhouden of te laat melden van de juiste informatie doet de effectiviteit van de checklist teniet. In de resterende projectperiode tot eind 2005 zal in samenwerking met de uiteindelijke gebruikers gewerkt gaan worden aan het meer gebruiksvriendelijk maken van de ketenchecklist. Gedacht wordt aan een digitale interactieve versie. Het ontwikkelingsproces van de ketenchecklist in deze kleine keten en de ervaringen kunnen aanknopingspunten geven voor de opzet van een soortgelijk systeem in andere (grotere) ketens.

In het project wordt samengewerkt met:

- Handelsorganisatie Florganic
- Biologische tulpentelers (Ketenproject Ekoflor)
- DLV
- PPO Bloembollen

Meer informatie

De volledige informatie is te lezen in het rapport 'Ketenchecklist biologische snijtulpen; Evaluatie prototype 2002-2004'. Het rapport is te bestellen bij PPO Lelystad voor € 12,- o.v.v. PPO Publicatienr. 710, Telefoon 0320 29 11